

ŠOLA ZA STARŠE

dr. Bogdan Polajner

VLOGA STARŠEV PRI ZDRAVEM ODRAŠČANJU OTROK

(kratek povzetek srečanja z dne, 11.10.2006)

Dr. Polajner nam je na srečanju predstavil ključne elemente zdrave družine, hkrati pa nas je opozoril na zmote, ki jih delamo v družinah, včasih tudi v prepričanju, da je to za otroka dobro.

Nazorno s primeri nam je prikazal 4 značilnosti zdrave družine in 5 značilnih napak in zmot, ki vodijo otroke v potrebo po samouničevanju. Potreba po samouničevanju se lahko kaže kot oblika zasvojenosti, agresivno vedenje, neprimerno iskanje pozornosti, neprimerno iskanje socialnih stikov, neprimerno vedenje...

Od tem se moramo zavedati, da imamo starši le približno 35% vpliva na to, v kakšnega otroka, oziroma odraslega bo zrasel naš otrok. Vse ostalo so vplivi okolja, vpliv biologije, vpliv vrstnikov, vpliv osebnih izkušenj, doživetje travme, verski vplivi...

Spodnja tabela prikazuje značilnosti zdrave in manj zdrave družine.

ZDRAVA DRUŽINA	NAPAKE, ZMOTE DRUŽIN
1. ŽIV ODNOS MED PARTNERJEMA	-1. MRTEV ODNOS MED PARTNERJEMA
2. ENOTNA VZGOJA	-2. DVOJNA SPOROČILA, DVOJNA VZGOJA
3. VZOR, IDEALI	-3. PATOLOŠKO RAZVAJANJE
4. USPOSABLJANJE ZA ŽIVLJENJE	-4. PATOLOŠKA PROTEKTIVNOST
	-5. SOCIALNO ZANEMARJANJE

- ŽIV ODNOS MED PARTNERJEMA** pomeni to, kar je med staršema, to v čemer živijo otroci. V zdravi družini partnerja težita k živemu odnosu. Takoj, ko partnerja začutita, da sta se oddaljila, morata narediti "time out" in se ponovno zblížati. Nekateri mislijo, da lahko partnerstvo žrtvujemo za dobro otrok, vendar ni tako. Partnerstvo mora presegati starševstvo. Če sta starša odtujena (**MRTEV ODNOS MED PARTNERJEMA**), je to na dolgi rok uničevalna situacija. Zavedati se moramo, da največ naredimo za otroke, če skrbimo za partnerski odnos.
- ENOTNA VZGOJA** ne pomeni določenega stila vzgoje, bolj pomembno je, da je usklajena med staršema. Ni tako pomembno ali je vzgoja permissivna ali avtoritativna, bolj pomembno je, da oba starša otroku sporočata enako. Pri taki vzgoji imajo otroci določeno mejo in vedo kaj jim je dovoljeno in kaj ne. Ko otrok prekorači mejo, sledi ukrep. **DVOJNA VZGOJA** ali **DVOJNA SPOROČILA** pa v otroku zbuja nesigurnost, nezaupanje v okolje; tak otrok ne ve, kaj sme in česa ne, zato večkrat doživlja stisko in se večkrat neprimerno vede.
- VZOR, IDEALI ...** Vprašajmo se, ali otrok ob meni dobiva veselje do življenja, veselje do družine, veselje do partnerstva, ali dobi toplino, ali dobi delovne navade, ali gremo radi v službo...? Gre za to, da z vsem našim življenjem in odnosom do stvari postavljamo otrokom vzore in ideale. Ne gre le za to ali kadimo ali ne, ipd. ampak za odnos do vsega. Otrok pri nas vidi, kako smo v določenih situacijah razpoloženi, iz neverbalne komunikacije razbere naša stališča in kasneje tudi sam oblikuje podobna stališča do različnih stvari v življenju. Proti pol temu je **PATOLOŠKO RAZVAJANJE**, kar pomeni, da otroci "prerastejo" starše. Taki starši svojim otrokom ne rečejo NE in mu ne postavijo meje, ker nočejo razočarati otroka.

4. **USPOSABLJANJE ZA ŽIVLJENJE** pomeni, da mora otrok poleg lepih reči v življenju doživeti tudi napore, stiske, včasih mora "požreti" svoj ponos... Pozitivne in negativne življenjske izkušnje pridejo otroku do živega. Kot starši moramo biti samo dovolj blizu, da nas poišče, če nas potrebuje, da delimo bolečino z njim. Ne moremo in ne smemo pa "reševati" otroka iz neprijetnih situacij, ki se mu zgodijo. Starši smo le za oporo, vendar moramo biti toliko umaknjeni, da pride izkušnja do otroka. Povsem zmotno je, da ščitimo otroka pred negativnimi izkušnjami in delamo oziroma doživljamo stvari namesto njega ... temu pravimo PATOLOŠKA POSESIVNOST.

- 5. **SOCIALNO ZANEMARJANJE** je zadnja lastnost "nezdrave" družine. Tu gre za to, da je otrok prepuščen samemu sebi (npr.: zaradi kariere staršev, zaradi alkohola, zaradi ljubice...). V taki družini ni topline, ni vzpodbude, ni odnosa s starši. Otroci iz takih družin krepko izstopajo iz okolja.

Povzela:
Tina Merčnik

Ljubljana, 2.11.2006